

Zbiór zadań z matematyki jakie przerabiałem z moimi Bambikami.

Zbiór ten zawiera zadania ułożone przeze mnie oraz rozwiązania zadań zaczerpniętych z różnych źródeł. Między innymi są tu zadania z podręczników szkolnych lub zbiorów zadań wykorzystywanych w szkołach. Jest naturalne, że treść moich zadań jest też często w jakiejś części inspirowana zadaniami z jakimi się spotkałem przeglądając różne źródła.

Ogólnie, jeśli zamieszczam tu rozwiązanie zadania z jakiegoś źródła staram się wskazać autorów tego zadania lub podać inną wskazówkę do oryginalnej treści zadania.

- Polecam dla dogłębszego poćwiczenia rozwiązywania tego typu zagadnień „Podręcznik do liceów i techników - MATEMATYKA” oraz „Zbiór zadań do liceów i techników - MATEMATYKA” autorstwa M. Kurczab, E. Kurczab, E Świda.

Jeśli zdecydujesz się na przerobienie tego bardzo ambitnego kursu, to z pewnością przydadzą Ci się te strony:

<https://skul.pl/matematyka/matematyka-klasa-2-podrecznik-zakres-rozszerzony-rozwiazania-i-odpowiedzi,kid,721>

<https://skul.pl/matematyka/matematyka-klasa-2-zbior-zadan-zakres-rozszerzony-rozwiazania-i-odpowiedzi,kid,1287>

- W przypadku zadań dotyczących funkcji matematycznych szczególnie polecam korzystanie ze strony internetowej: **<https://www.geogebra.org/graphing?lang=pl>**.

www.geogebra.org/graphing?lang=pl

Większość zamieszczonych tu wykresów sporządziłem korzystając z tego narzędzia.

Optymalizacja funkcji kwadratowej - 2

Leksykon

Funkcja kwadratowa w postaci ogólnej: $y = f(x) = ax^2 + bx + c$

Wartości x dla których $y(x) = 0$ nazywamy miejscami zerowymi $\rightarrow ax^2 + bx + c = 0$

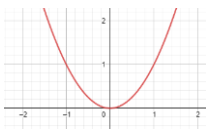
Miejsca zerowe funkcji kwadratowej:

$$x_1 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-b - \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a} \quad x_2 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-b + \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a} \quad \Delta = b^2 - 4ac$$

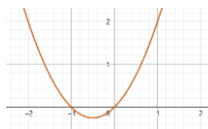
Wykresem funkcji kwadratowej jest parabola. Jej wierzchołek ma współrzędne (p, q) , gdzie:

$$p = \frac{-b}{2a} \quad q = \frac{-\Delta}{4a}$$

$a > 0$

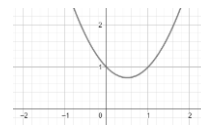
x^2

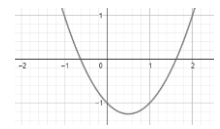
$x^2 + x$

$x^2 - x$

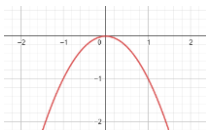
$x^2 - x + 1$

$x^2 - x - 1$

Gdy $c = 0$, to jedno miejsce zerowe funkcji $[y(x) = 0]$ jest dla $x = 0$.

$a < 0$

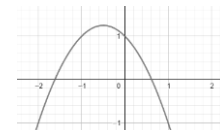
$-x^2$

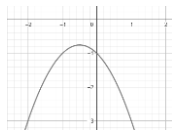
$-x^2 + x$

$-x^2 - x$

$-x^2 - x + 1$

$-x^2 - x - 1$

Gdy $c = 0$, to jedno miejsce zerowe funkcji

- Gdy $b = 0$, to współrzędna x wierzchołka paraboli jest równa $x = 0$. $b \neq 0$ przesuwa wykres w poziomie. Gdy $b = 0$, to parabola jest symetryczna względem osi Y . Dla $a > 0$. $b > 0$ wykres przesuwa się w lewo, $b < 0$ wykres przesuwa się w prawo. Dla $a < 0$. $b > 0$ wykres przesuwa się w prawo, $b < 0$ wykres przesuwa się w lewo.
- Z postaci ogólnej funkcji kwadratowej mamy, że $f(0) = c$, wykres przecina oś Y w c .
Gdy $c = 0$, to jedno miejsce zerowe jest w $x = 0$. $c \neq 0$ przesuwa wykres w pionie.
- Współrzędna $x_w = p$ wierzchołka paraboli leży pośrodku między wartościami x określającymi miejsca zerowe funkcji. Mamy więc x_1, x_w, x_2 . Odległość $|x_1 - x_w|$ jest równa $|x_2 - x_w|$.
 $x_w = p = (x_1 + x_2)/2$.

Gdy mamy funkcję $f(x) = ax^2 + bx + c$ i znamy miejsca zerowe tej funkcji x_1 oraz x_2 , to możemy zapisać tę funkcję w postaci iloczynowej:

$$f(x) = a(x - x_1)(x - x_2) \quad \rightarrow \quad b = a(x_1 + x_2) \quad c = ax_1x_2$$

Postać kanoniczna funkcji kwadratowej:

$$f(x) = a(x - p)^2 + q \quad \rightarrow \quad b = -2ap \quad c = ap^2 + q$$

Wzory Viete'a: Jeżeli równanie ma dwa pierwiastki, to: $x_1 + x_2 = -b/a$ $x_1 \cdot x_2 = c/a$

Zad. 1 3.101 - „Zbiór zadań do liceów i techników” M. Kurczab, E. Kurczab, E Świda

Funkcja $f(x) = 0,5(-x^2 + 6x + 21)$ opisuje wydajność pracy robotnika w zależności od czasu pracy x w ciągu 8-godzinnego dnia pracy. Robotnik rozpoczyna pracę o godzinie 7^{00} .

O której godzinie jego wydajność jest największa?

$$f(x) = -0,5x^2 + 3x + 10,5$$

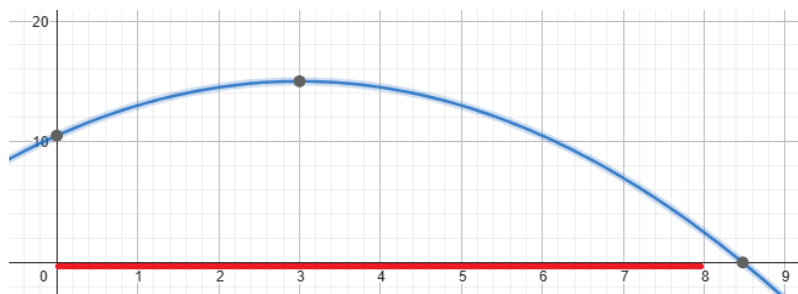
Funkcja $f(x)$ ma maksimum dla $p = -b/2a$. $\rightarrow p = -3/(2 \cdot -0,5) = 3$

Wartość $x = 0$ odpowiada godzinie 7^{00} .

Zatem maksymalna wydajność pracownika jest o godzinie $7^{00} + 3 = 10^{00}$.

Robotnik pracuje najwydajniej o godzinie 10^{00}

$$f(x) = -0,5x^2 + 3x + 10,5$$

Czerwoną linią zaznaczono dziedzinę funkcji. Przedział zmienności x : $\langle 0, 8 \rangle$

Zad. 2

Mała firma produkuje lampy. Stwierdzono, że miesięczny przychód w złotych ze sprzedaży lamp opisuje funkcja: $P(x) = 110 \cdot x$, gdzie x to ilość sprzedanych lamp.

Koszt w złotych produkcji x lamp w ciągu miesiąca opisuje funkcja: $K(x) = 30x + 0,5x^2$.

Zakład jest w stanie wyprodukować miesięcznie maksymalnie 120 lamp.

- Podaj w złotych cenę sprzedaży pojedynczej lampy.
- Oblicz ile miesięcznie należy produkować i sprzedawać lamp, aby zysk był największy. Jaki wtedy ten zysk będzie?

Zysk miesięczny: $Z(x) = P(x) - K(x)$

$$Z(x) = 110x - 30x - 0,5x^2 \quad \rightarrow \quad \mathbf{Z(x) = -0,5x^2 + 80x}$$

Wykresem funkcji jest parabola, której wierzchołek stanowi określa największą wartość tej funkcji. Należy więc znaleźć współrzędną x tego wierzchołka.

$$p = \frac{-b}{2a} \quad \rightarrow \quad p = -80/(-1) = 80$$

Firma osiągnie maksymalny zysk gdy będzie produkować i sprzedawać 80 lamp miesięcznie.

Zysk w złotych z takiej sprzedaży wyniesie:

$$Z(x) = -0,5x^2 + 80x \quad \rightarrow \quad Z(80) = -3200 + 6400 = 3200$$

Cena sprzedaży jednej lampy: $P(x) = 110 \cdot x \quad \rightarrow \quad \text{dla } x = 1 \quad P(1) = 110 \text{ zł}$

Wykres funkcji:
 $\mathbf{Z(x) = -0,5x^2 + 80x}$

Zad. 3 (<https://www.matemaks.pl/zadania-ptymalizacyjne-z-funkcji-kwadratowej.html>)

Zakład stolarski produkuje krzesła, które sprzedaje po 196 złotych za sztukę. Właściciel, na podstawie analizy rzeczywistych wpływów i wydatków, stwierdził, że:

przychód P (w złotych) ze sprzedaży x krzesel można opisać funkcją $P(x) = 196x$, a koszt K (w złotych) produkcji x krzesel dziennie można opisać funkcją:

$$K(x) = 4x^2 + 4x + 240$$

Dziennie w zakładzie można wyprodukować co najwyżej 30 krzesel. Oblicz, ile krzesel powinien dziennie sprzedawać zakład, aby zysk ze sprzedaży krzesel wyprodukowanych przez ten zakład w ciągu jednego dnia był możliwie największy. Oblicz ten największy zysk.

Zysk: $Z(x) = P(x) - K(x)$

$$Z(x) = 196x - 4x^2 - 4x - 240 \rightarrow \mathbf{Z(x) = -4x^2 + 192x - 240} \quad x \in \{1 \dots 29, 30\}$$

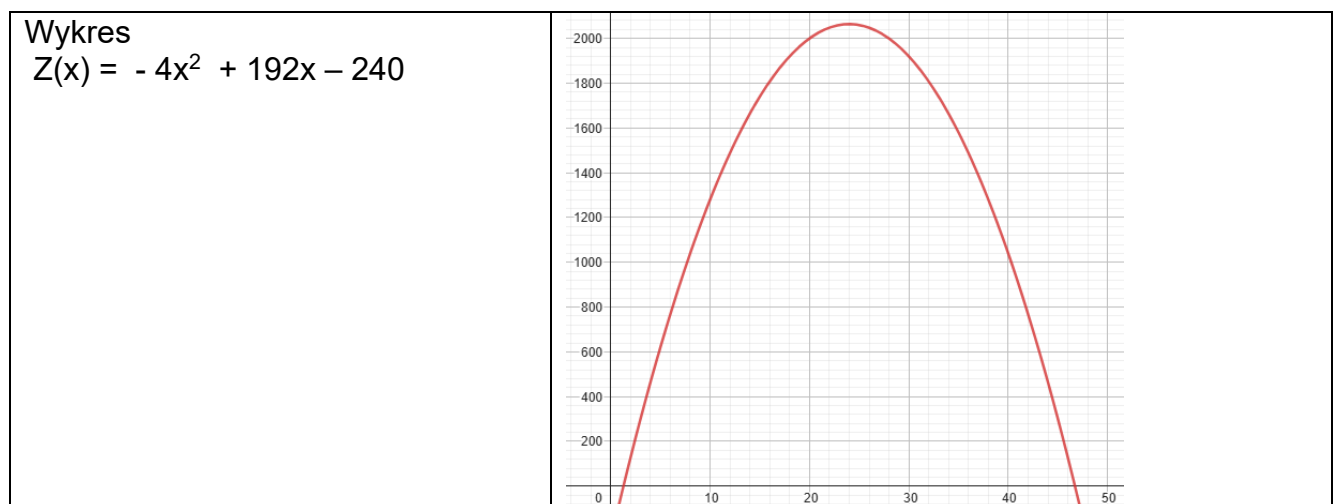
Ponieważ $a < 0$, to wiemy że funkcja $Z(x)$ ma wierzchołek dla swojej maksymalnej wartości.

Współrzędne wierzchołka, to:

$$x_w = \frac{-b}{2a} = \frac{-192}{-8} = 24 \quad y_w = \frac{-\Delta}{4a} = -\frac{b^2 - 4ac}{4a} = -\frac{192^2 - 3840}{-16} = 2064$$

Widać, że: x_w należy do dziedziny funkcji.

Najbardziej opłacalna jest produkcja, gdy dziennie produkuje się 24 krzesła i wtedy osiąga się zysk w wysokości 2064zł. $Z(24) = 2064$.

Wyjaśnienie

Jest naturalne, że koszt wyprodukowania krzesła może się zmieniać w zależności od ilości wyprodukowanych krzesel. Powiedzmy, że pierwsze krzesła są produkowane, gdy pracownicy nie mają jeszcze wprawy i być może koszt produkcji jest wtedy nawet powyżej przychodu ze sprzedaży. Potem pracownicy są coraz bardziej wydajni. Jednakże po wyprodukowaniu pewnej ilości krzesel wydajność pracowników spada, przykładowo wskutek ich zmęczenia.

Zad. 4 (<https://www.matemaks.pl/zadania-optimalizacyjne-z-funkcji-kwadratowej.html>)

Właściciel pewnej apteki przeanalizował dane dotyczące liczby obsługiwanych klientów z 30 kolejnych dni. Przyjmijmy, że liczbę L obsługiwanych klientów n -tego dnia opisuje funkcja:

$$L(n) = -n^2 + 22n + 279$$

gdzie n (numer dnia w miesiącu) jest liczbą naturalną spełniającą warunki $n \geq 1$ i $n \leq 30$.

Którego dnia analizowanego okresu w aptecę obsłużono największą liczbę klientów?

Oblicz liczbę klientów obsłużonych tego dnia.

Należy znaleźć maksimum funkcji $L(n)$ w przedziale $1 \leq x \leq 30$.

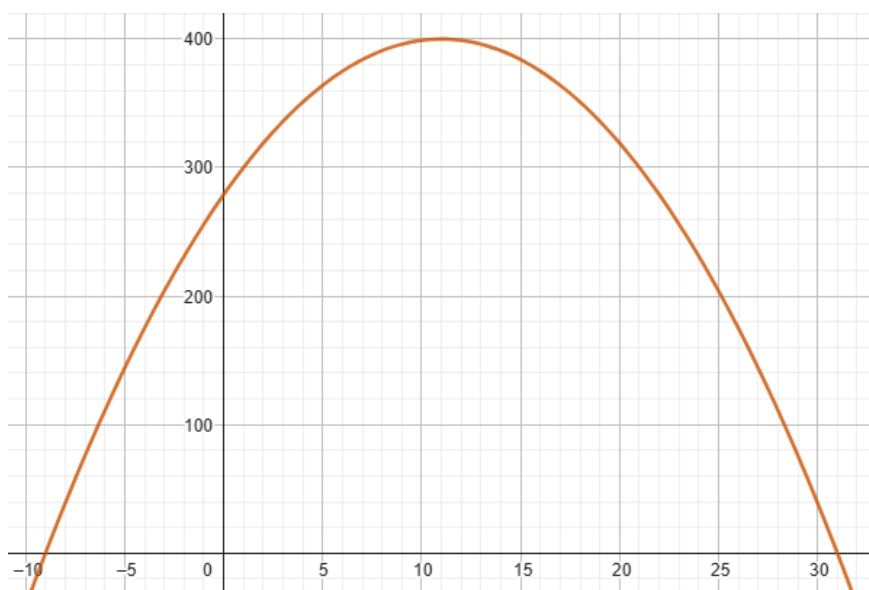
$$x_w = \frac{-b}{2a} = \frac{-22}{-2} = 11 \quad y_w = \frac{-\Delta}{4a} = -\frac{b^2 - 4ac}{4a} = -\frac{22^2 + 1116}{-4} = 400$$

Widać, że: x_w należy do dziedziny funkcji.

Największą liczbę klientów, czyli 400, obsłużono 11 dnia. $L(11) = 400$.

Wykres

$$L(n) = -n^2 + 22n + 279$$

Zad. 5 <https://szkolamaturzystow.pl/baza-wiedzy/1609761099-badanie-funkcji-kwadratowej-zadania- optymalizacyjne>

Sprzedawca kupuje męskie bluzy w cenie 55zł i sprzedaje je za 125zł. Miesięcznie sprzedaje 42 bluzy. Po zbadaniu rynku przez sprzedawcę okazuje się że gdyby zmniejszył cenę o 1zł to ilość sprzedanych bluz zwiększyła by się o 1 sztukę, Gdyby zmniejszył cenę o 2zł to ilość sprzedanych bluz zwiększyła by się o 2 sztuki, itd.

Jaką cenę powinien ustalić sprzedawca aby jego miesięczny zysk był największy?

Koszt zakupu jednej bluzy $k = 55$

Cena sprzedaży jednej bluzy: $d = 125 - x$ gdzie:

x – kwota obniżki ceny jednej bluzy. x należy do przedziału $\langle 0, 70 \rangle$. Dla $x = 0$ nie byłoby obniżki, a dla $x = 70$ byłaby to sprzedaż bez zysku i dla $x > 70$ byłaby strata.

Liczba sprzedawanych bluz w miesiącu: $L = 42 + x$

Zysk: $Z = L \cdot (d - k)$

$$Z = (42 + x)(125 - x - k) \rightarrow Z = (42 + x)(125 - x - 55) \rightarrow Z = (42 + x)(70 - x)$$

$$Z = 2940 - 42x + 70x - x^2$$

$$\mathbf{Z = -x^2 + 28x + 2940}$$

Wykresem funkcji jest parabola, której wierzchołek stanowi określa największą wartość tej funkcji. Należy więc znaleźć współrzędną x tego wierzchołka.

$$p = \frac{-b}{2a} \rightarrow p = -28/(-2) = 14$$

Sprzedawca osiągnie maksymalny zysk gdy dokona obniżki ceny jednej bluzy o $x = 14$ zł.

Zatem cena jednej bluzy powinna wynosić:

$$d = 125 - x \rightarrow d = 125\text{zł} - 14\text{zł} = 111\text{zł}$$

Miesięczna ilość sprzedawanych bluz: $L = 42 + x \rightarrow L = 56$

Miesięczny zysk ze sprzedaży: Zysk: $Z = L \cdot (d - k) \rightarrow Z = 56(111 - 55) = 56 \cdot 56 = 3136\text{zł}$

Wykres funkcji:

$$\mathbf{Z = -x^2 + 28x + 2940}$$

